

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z odwołania A. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 listopada 2020 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 marca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 29 marca 2019 r. oddalił apelację A.C. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 25 września 2018 r., oddalającego wniesione przez niego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 16 kwietnia 2018 r., odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury wobec niewykazania co najmniej 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca podniósł zarzut naruszenia przepisu prawa procesowego, którego uchybienie miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, to jest art. 365 § 1 k.p.c., przez błędną jego wykładnię polegającą na

uznaniu, że związanie Sądu treścią wyroku z 25 października 2007 r. wyklucza możliwość uwzględnienia odwołania ubezpieczonego.

Z powołaniem się na powyższy zarzut naruszenia prawa, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona, albowiem Sąd Apelacyjny oparł zaskarżony wyrok na dowolnej ocenie materiału dowodowego, a także dokonał błędnej wykładni art. 365 § 1 k.p.c., co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia apelacji ubezpieczonego. W uzasadnieniu skarżący podniósł, że zarówno Sąd Okręgowy, jak i Sąd Apelacyjny dokonując analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, uczyniły to w sposób sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a nadto w sposób niewłaściwy, przez błędne przyjęcie związania Sądu drugiej instancji treścią wyroku z dnia 15 października 2007 r. Powyższe doprowadziło w konsekwencji do uznania przez Sąd Apelacyjny w (...), że ubezpieczony nie spełnił ustawowego kryterium przyznania świadczenia emerytalnego, co pozostaje w sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości

stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Jeśli chodzi o powołaną przez skarżącego oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, o której stanowi w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to zachodzi ona tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). W motywach wniosku należy zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie

kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący upatruje oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w zarzucie naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 365 § 1 k.p.c., polegającego na błędnej wykładni tego przepisu i uznaniu, że Sąd ten jest związany „treścią” wyroku z dnia 25 października 2007 r.

Tymczasem Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyjaśnił, że prawomocnym wyrokiem z 25 października 2007 r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt X (...), Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego odmawiającej mu prawa do renty z powodu niespełniania przesłanki stażu ubezpieczeniowego. W postępowaniu tym Sąd ustalił, że za okres od 1984 r. do 1998 r. ubezpieczony nie opłacał składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, a od marca 1999 r. do 10 listopada 2002 r. nie prowadził takiej działalności. Te okoliczności zadecydowały wówczas o oddaleniu odwołania z uwagi na niespełnienie przez ubezpieczonego wymogów stażowych. Niniejsze postępowanie sądowe toczyło się w przedmiocie odwołania od kolejnej decyzji odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury.

Wbrew sugestiom skarżącego, Sąd Apelacyjny prawidłowo przyjął, że prawomocny wyrok zapadły w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.), jeżeli dotyczy odmowy przyznania świadczenia z ubezpieczenia społecznego, a po jego uprawomocnieniu się organ rentowy wydał nową decyzję, opartą na nowych dowodach mających wpływ na ujawnienie stanu faktycznego i jego prawidłową ocenę prawną. Wtedy wydanie

nowej decyzji uprawnia ubezpieczonego do złożenia od niej odwołania i zobowiązuje sąd do sprawdzenia prawidłowości zaskarżonej decyzji. Zatem słusznie Sąd Okręgowy badał, czy ubezpieczony spełniał wszystkie przesłanki prawa do wnioskowanego świadczenia. W niniejszej sprawie ustalono zaś, że prawomocną decyzję z dnia 30 sierpnia 1988 r. organ rentowy stwierdził, iż od 1 lipca 1988 r. ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rzemieślników z tytułu wykonywanej działalności gospodarczej. Ponownie zgłosił się on do ubezpieczeń społecznych w dniu 1 stycznia 1999 r. W piśmie procesowym z dnia 27 sierpnia 2018 r. organ rentowy wyjaśnił, że od 1 marca 1984 r. do 30 czerwca 1988 r. odwołujący się nie opłacił składek na ubezpieczenie społeczne, a z mocy decyzji z dnia 30 sierpnia 1988 r. nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu od 1 lipca 1988r. do 31 grudnia 1998 r. W ocenie Sądu drugiej instancji, ubezpieczony nie udowodnił, że w spornym okresie od 1 marca 1984 r. do 30 kwietnia 1997 r. i od 1 września 1998 r. do 31 października 2000 r., w którym prowadził działalność gospodarczą, były opłacone składki na ubezpieczenia społeczne, a tylko wówczas okresy te mogłyby zostać zaliczone jako składkowe po opłaceniu składek - art. 6 ust. 2 pkt 14 oraz art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.). W konsekwencji tego, odwołujący się nie wykazał posiadania co najmniej 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych uprawniających go do emerytury na podstawie art. 28 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Dokonana przez Sąd odwoławczy ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia przepisów prawa (wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone przez skarżącą w tym zakresie argumenty stanowią polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi. Zgodnie zaś z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do kontrolowania prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd

drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309).

Konkludując, należy stwierdzić, że skarżący nie zdołał wykazać istnienia powołanej przesłanki przedsądu. Wobec tego Sąd Najwyższy z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł po myśli art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).